

Kulturmiljöenheten
l:e antikvarie
Ann-Charlotte Backlund
tel 08-785 42 45
telefax 654 70 63

100 Riksantikvarieämbetet och
100 Statens historiska museer
Ink. 1995-08-22
Dnr:.....

Byggnadsminnesförklaring av flyghangaren vid
Lindarängen, fastigheten Ladugårdsgårde 1:4, Stockholm

BESLUT OM BYGGNADSMINNESFÖRKLARING

Eftersom flyghangaren vid Lindarängen är synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde förklarar Länsstyrelsen med stöd av 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m m (KML) flyghangaren för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2 § KML följande skydds-föreskrifter.

1. Byggnaden får inte rivas.
 2. Byggnaden får inte till det yttre förändras.
- Härmed avses inte åtgärder som syftar till återställande av takfönster eller av den fasad som förstördes av brand 1955.
3. Åtgärder får inte vidtagas som medför ingrepp i stomme och takbågar.
 4. Åtgärder får inte vidtagas som medför ändring i fast inredning såsom löpbana och blockvagnar.
 5. Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras med traditionella material och metoder så att det kulturhistoriska värdet inte minskar.

BESLUT OM ERSÄTTNING

Med stöd av 3 kap 11 § KML beslutar Länsstyrelsen om att ersättning skall utgå med 5 Mkr till Stockholms Hamn eftersom skyddsföreskrifterna förbjuder rivning av byggnaden, vilket medför betydande hinder för pågående hamnverksamhet. Beloppet utbetalas utan anfordran till Stockholms Hamn AB då detta beslut vinner laga kraft.

MOTIVERING

Lindarängshangaren uppfördes 1930-31 efter ritningar av Sven Markelius. Konstruktör, planerare och bygglidare var professor Carl Forsell, KTH.

1995-06-09

221-1993-21925

Byggnaden utgörs av en stor hall med sidobyggnader på kortsidorna. Hallens tak bärs av fyra stycken helvalsade järnbågar.

Under åren 1931-1936 används hangaren vid reguljär passagerartrafik. Krigsåren nyttjas hangaren av flygvapnets marinspaningsförband och civila firmor som utför målflygning för försvarets räkning. Efter krigsslutet och fram till 1952 utnyttjades Lindarängen av Ostermans Aero och Svensk Flygtjänst. Byggnaden spelar en betydande roll i Stieg Trenters roman Lysande landning från 1946.

Byggnaden har enligt Länsstyrelsens bedömning ett synnerligen stort värde ur såväl byggnadshistorisk, arkitekturhistorisk som kommunikationshistorisk synpunkt.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

_____ och _____ har ansökt om byggnadsminnesförklaring av rubricerad byggnad.

Länsstyrelsen anmälde den 10 september 1986 till Fastighetsregistermyndigheten på Lantmäteriet i Stockholms län att fråga väckts om byggnadsminnesförklaring av Flyghangaren i Lindarängen.

Riksantikvarieämbetet anser i sitt remissvar en byggnadsminnesförklaring av hangaren vara väl motiverad.

Stockholms Hamn, som vid denna tid ännu var en del av den kommunala förvaltningen, förklarar med anledning av Länsstyrelsens remiss den 12 december 1986 att hamnen inte har något att erinra mot en byggnadsminnesförklaring av hangaren om den flyttas till annan plats utan kostnad för hamnen.

Byggnadsnämnden i Stockholm återvisade remissen till stadsbyggnadskontoret vid sammanträde den 12 mars 1987 samt uttalade följande : Mot bakgrund av byggnadens stora kulturhistoriska värde vore det angeläget att kunna bevara den. Ett bevarande är emellertid inte försvarbart om det inte kan ske dels utan stora olägenheter för hamnen dels utan att staden behöver bekosta en upprustning. Förvaltningen får därför i uppdrag att tillsammans med hamnförvaltningen och eventuellt fastighetskontoret utreda vilka möjligheter som finns att hitta ett användningsområde för hangaren och en intressent som är beredd att bekosta en upprustning. Vidare bör konsekvenserna för hamnverksamheten redovisas.

Länsstyrelsen har genom protokollsutdrag tagit del av det av Styrelsen för Stockholms Hamn AB vid sammanträde den 23 februari 1993 fattade beslutet om rivning av hangaren.

Länsstyrelsen förelade den 23 december 1993 efter samråd med Riksantikvarieämbetet Stockholms Hamn AB att anmäla anspråk på ersättning vid en eventuell byggnadsminnesförklaring av flyghangaren vid Lindarängen.

1995-06-09

221-1993-21925

Hamnen uppgav i sin svarsskrivelse daterad den 27 december 1993 att ersättningsanspråken torde uppgå till storleksordningen 35-50 Mkr.

Riksantikvarieämbetet lämnade i uppdrag till Forum Fastighetsekonomi AB att bedöma de ekonomiska konsekvenserna av ett bevarande av flyghangaren. Forum Fastighetsekonomis utredning visade att den ekonomiska skadan Hamnen skulle lida vid en byggnadsminnesförklaring uppgick till ca 9 Mkr. Från detta skall dras ett belopp som motsvarar vad fastighetsägaren är skyldig att tåla, vilket i detta fall bedömts till ca 15 % av den berörda fastighetsdelens värde eller ca 4,5 Mkr. Ersättning skall sålunda utgå med ca 4,5 Mkr eller avrundat ca 5 Mkr, en summa som Stockholms Hamn AB under hand accepterat.

UPPLYSNINGAR

Länsstyrelsen lämnar utan kostnad för ägaren råd och anvisningar i fråga om vård och underhåll.

Om det finns särskilda skäl, får Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsföreskrifterna.

Länsstyrelsen får ställa de villkor för tillståndet som är skäliga med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen. Villkoren får avse hur ändringen skall utföras samt den dokumentation som behövs.

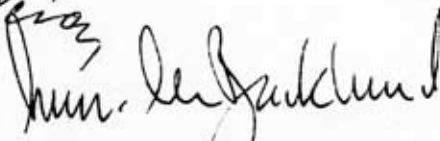
Länsstyrelsen avser att i särskild ordning fatta beslut om ROT-bidrag med upp till 5 miljoner kronor för upprustning av hangaren. Skulle ytterligare medel erfordras får förnyade förhandlingar tas upp.

Enligt 3 kap 20 § KML kan Länsstyrelsens beslut om ersättning inte överklagas. Den som är missnöjd med ett sådant beslut får väcka talan mot staten vid fastighetsdomstolen inom ett år från det han fått del av Länsstyrelsens beslut. Enligt 21 § samma kapitel gäller beslutet om byggnadsminnesförklaring omedelbart även om det överklagas.

./.
Detta beslut kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol (Länsrätten i Stockholms län) enligt anvisningar på bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Birgitta Isaksson Pérez. I beslutet har även deltagit länsantikvarie Jan-Bertil Schnell, länsassessor Bo Carlerup, samt förste antikvarie Ann-Charlotte Backlund, föredragande.

Birgitta Isaksson Pérez

Ann-Charlotte Backlund

kopia till
akten med lagakraftsbevis
kulturmiljöenheten med lagakraftsbevis
byggnadsminnesregistret
Riksantikvarieämbetet rek+mb
Stockholms stadsmuseum
Byggnadsnämnden i Stockholm med lagakraftsbevis
Lantmäteriet, Fastighetsregistermyndigheten med
lagakraftsbevis
Rättsenheten (BC)
Länsöverdirektören